U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Romana Fialy, Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Pavla Simona, Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Úřadu městského obvodu Plzeň 3**, se sídlem Plzeň, sady Pětatřicátníků 7 - 9, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním, **Okresním soudem v Rokycanech**, a **Městským úřadem Rokycany**, ve věci změny příjmení nezletilé D. N. za účasti navrhovatelky **H. K.**, nezletilé **D. N.**, zastoupené opatrovníkem M. R., a otce nezletilé **M. B.**, ve věci vedené u Okresního soudu v Rokycanech pod sp. zn. 6 P 21/2009,

takto:

Návrh **se odmítá.**

Odůvodnění:

[1] Návrhem doručeným dne 20. 10. 2017 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, se Úřad městského obvodu Plzeň 3 (dále jen „navrhovatel“) obrátil na zvláštní senát, aby rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. a) téhož zákona, který vznikl mezi ním, Městským úřadem Rokycany a Okresním soudem v Rokycanech ve věci změny příjmení nezletilé D. N., narozené dne X, vedené u Okresního soudu v Rokycanech pod sp. zn. 6 P 21/2009.

[2] Z návrhu na zahájení kompetenčního sporu a jeho Příloh č. 1 a č. 2 vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Rokycanech ze dne 24. 5. 2017, čj. 6 P 21/2009-185 (Příloha č. 1), v řízení zahájeném návrhem H. K., pěstounky nezletilé D. N., soud rozhodl o změně příjmení nezletilé z „N.“ na „B.“ (výrok I.) a též rozhodl i o náhradě nákladů řízení (výrok II.). Z odůvodnění dotčeného rozsudku se mimo jiné podává, že otec s návrhem pěstounky o změně příjmení nezletilé souhlasil, přáním nezletilé bylo změnit příjmení po otci, protože se v poslední době podstatně zlepšil její vztah s otcem. Matka se o nezletilou nezajímá, je nekontaktní, k návrhu pěstounky se nevyjádřila. Protože se rodiče neshodli na změně příjmení nezletilé, soud ve smyslu § 877 odst. 1 občanského zákoníku s ohledem na prokázanou skutečnost, že je v zájmu nezletilé, aby se jmenovala po otci, návrhu pěstounky na změnu příjmení nezletilé vyhověl.

[4] Spolu s pravomocným rozsudkem ze dne 24. 5. 2017, čj. 6 P 21/2009-185, zaslal Okresní soud v Rokycanech navrhovateli oznámení o určení změny příjmení nezletilé (Příloha č. 2), a to za účelem zápisu této matriční skutečnosti do knihy narození navrhovatele (jako matričního úřadu), kde je narození nezletilé zapsáno ve svazku 17, ročník 2008, strana/list 217, pořadové číslo X.

[5] Navrhovatel v návrhu na rozhodnutí kompetenčního sporu uvedl, že podle § 72 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o matrikách"), lze jméno (popřípadě jména) a příjmení, která je fyzická osoba povinna užívat, změnit fyzické osobě pouze na základě její žádosti, případně žádosti zákonných zástupců. Podle § 74 odst. 1 zákona o matrikách pak o žádosti o povolení změny jména nebo příjmení rozhoduje matriční úřad, v jehož správním obvodu je žadatel hlášen k trvalému pobytu; u nezletilých dětí rozhoduje matriční úřad v místě trvalého pobytu dítěte. Navrhovatel tak zastává názor, že vzhledem k tomu, že je nezletilá D. N. hlášena k trvalému pobytu na adrese R., F. K. X, pak je příslušným matričním úřadem k rozhodnutí o povolení změny příjmení nezletilé matriční úřad M. ú. R., a proto navrhl zvláštnímu senátu, aby vyslovil, že k vydání rozhodnutí ve věci změny příjmení nezletilé Daniely Novákové je příslušným matričním úřadem Městský úřad Rokycany a zároveň, aby zrušil dotčený rozsudek Okresního soudu v Rokycanech.

[6] Zvláštní senát se nejprve zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o kompetenčním sporu, přičemž vycházel z následujících skutečností a úvah:

[7] Podle § 1 odst. 1 zákona o některých kompetenčních sporech se podle tohoto zákona postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost (dále jen „pravomoc") vydat rozhodnutí, jehož stranami jsou: a) soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy, b) soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví.

[8] Z ustanovení § 1 odst. 2 téhož zákona plyne, že kompetenčním sporem je buď spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž již druhá strana vydala pravomocné rozhodnutí (pozitivní kompetenční spor), anebo spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků (negativní kompetenční spor).

[9] Takto vymezené kompetenční spory projedná a rozhoduje zvláštní senát (§ 2 odst. 1 tohoto zákona). Ten pak rozhodne, kdo je příslušný vydat rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení (§ 5 odst. 1 téhož zákona).

[10] Nezbytnou podmínkou pro to, aby byla dána pravomoc zvláštního senátu, je tedy existence kompetenčního sporu. Ten však podle názoru zvláštního senátu dosud nevznikl.

[11] Podle dosavadních zjištění zvláštního senátu je nesporné, že o změně příjmení nezletilé již pravomocně rozhodl Okresní soud v Rokycanech rozsudkem ze dne 24. 5. 2017, čj. 6 P 21/2009-185. Jak ovšem plyne z ustanovení § 72 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 74 odst. 1 zákona o matrikách, na která přiléhavě odkazuje sám navrhovatel, lze v tomto konkrétním případě fyzické osobě – nezletilému dítěti, změnit příjmení pouze na základě žádosti jeho zákonných zástupců, o čemž rozhoduje matriční úřad v místě trvalého pobytu dítěte. K žádosti o povolení změny jména nebo příjmení

nezletilého dítěte musí být dále přiložen *písemný souhlas druhého rodiče, nebo* ***pravomocné rozhodnutí soudu nahrazující tento souhlas*** (§ 76 odst. 2 citovaného zákona). Rozhodl-li tedy Okresní soud v Rokycanech o změně příjmení nezletilé D. N. v režimu § 877 odst. 1 o. z. výrokem (I.) svého rozsudku tak, že sám určil změnu příjmení nezletilé, vykročil mimo svou pravomoc, neboť rozhodování o změně jména a příjmení fyzické osoby (nezletilého dítěte) se děje ve správním řízení, zahajovaném na návrh. Opatrovnický soud pouze v zákonem stanovených případech nahradí souhlas rodiče (rodičů) nezletilého dítěte, bez něhož nemůže být návrhu na změnu jména nebo příjmení vyhověno (k tomu srov. např. rozhodnutí tehdejšího Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 8. 1971, sp. zn. 1 Cz 50/71, publikované pod č. 11/1973 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu; nebo rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 5. 11. 1964, sp. zn. 5 Co 182/64, publikované pod č. 12/1965 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu).

[12] Toto zjištění nicméně pro závěr o existenci kompetenčního sporu nepostačuje. Aby mohlo jít o kladný kompetenční spor, muselo by být současně prokázáno, že správní orgán (zde matriční úřad) má nejen zákonem přiznanou pravomoc ve věci rozhodnout (což zvláštní senát považuje za nepochybné), ale v případě správního řízení o žádosti (viz § 44 správního řádu) by zde musela být taková žádost i skutečně podána. Podáním žádosti se totiž zahajuje správní řízení a správní orgán tak o něm musí v zákonem stanovených lhůtách rozhodnout. Má-li v takové situaci za to, že ve věci už bylo rozhodnuto soudem, mimo jeho pravomoc, nezbývá mu, než podat návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu.

[13] V nyní projednávané věci z ničeho nevyplývá, že by u navrhovatele byla podána žádost o změnu příjmení nezletilé D. N. (§ 74 odst. 1 zákona o matrikách); netvrdí to ostatně ani sám navrhovatel. **Správní řízení ve smyslu ustanovení § 72 a násl. zákona o matrikách tedy dosud nebylo zahájeno a navrhovatel proto není povolán k tomu, aby jakkoliv ve věci příjmení nezletilé rozhodoval** (podle návrhu se toho ani nedovolává). To znamená, že navrhovatel není v situaci, kdy by musel vyvolat řízení před zvláštním senátem, ve kterém by bylo odklizeno rozhodnutí soudu, který si (v rozporu s právem) atrahoval stejnou rozhodovací pravomoc. Současně zákon o matrikách nepředpokládá, že by řízení o změně jména a příjmení mohlo být zahajováno *ex officio*.

[14] Nejsou-li splněny procesní podmínky pro to, aby navrhovatel rozhodoval o stejném předmětu řízení, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto soudem, neexistuje zde (dosud) kladný kompetenční spor. Toliko pro úplnost lze poznamenat, že jak zvláštní senát ověřil, podle údajů z centrální evidence obyvatel se bydliště nezletilé D. N. nachází ve správním obvodu matričního úřadu M. ú. R. Za stávajícího stavu věci by tedy místně příslušným orgánem k případnému vedení řízení o změně příjmení nezletilé nebyl navrhovatel, ale posledně zmiňovaný matriční orgán. Z kontextu věci lze ovšem důvodně usuzovat, že opatrovnický soud zaslal navrhovateli rozsudek pouze za účelem provedení zápisu (záznamu) do jím vedené knihy narození. Tento zápis se neprovádí formou rozhodnutí ve správním řízení, jde o „jiný úkon“ realizovaný podle části čtvrté správního řádu. Má-li tak navrhovatel za to, že nemůže na základě předloženého rozsudku Okresního soudu v Rokycanech provést předpokládaný matriční zápis (záznam), nelze tuto situaci řešit cestou vyvolání řízení podle zákona o některých kompetenčních sporech, neboť ten je aplikovatelný pouze na případy, kdy si strany kompetenčního sporu osobují pravomoc **vydat rozhodnutí** v totožné věci (§ 1 odst. 2 citovaného zákona).

[15] Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem proto zvláštnímu senátu nezbylo, než pro nesplnění podmínek řízení o kompetenčním sporu návrh Úřadu městského obvodu Plzeň 3 odmítnout, a to za přiměřeného použití § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 4 zákona o některých kompetenčních sporech.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 15. května 2018

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu